

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 1997/53
KARAR NO : 1997/51

ÖZET : 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 23. maddesine göre açılan geri alma davasının, anılan Yasanın 24. maddesi gereğince adli yargı yurisdiksyonunda çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Hatice İpek Tohumcu
Vekili : Ünal Ilıcak
Davalı : Bağ-Kur Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. Ayşe Erişen

O L A Y : Davacıya ait Amasya İli, Beyazıtpaşa Mahallesi 5 pafta, 122 ada, 48 parselde kayıtlı gayrimenkul, İl Müdürlüğünün lojmanlı hizmet binası ihtiyacını karşılamak amacıyla Bağ-Kur Genel Müdürlüğü tarafından 1987 yılında kamulaştırılmış ve 21.3.1989 tarihli tapu tescil işlemiyle de sözkonusu gayrimenkul adıgeçen idarenin mülkiyetine geçmiştir.

Davacı, kamulaştırılmasından bu yana 8 yıl geçtiği halde hizmet binası yapılmadığı ve aslında kamulaştırılan alanın ihtiyacın çok üzerinde olduğundan bahisle, taşınmazın tamamen veya kısmen kendisine iade edilmesi için yaptığı başvurunun reddine ilişkin 27.12.1995 günlü, 234514 sayılı işlemin iptali istemiyle Bağ-Kur Genel Müdürlüğüne karşı idari yargı yerine dava açmıştır.

Davalı idare tarafından verilen savunmada, davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu yolunda yapılan itiraz üzerine, SAMSUN İDARE MAHKEMESİ; 26.3.1997 gün ve E.1996/348 sayı ile 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 14. maddesinde, kamulaştırma işleminin karşı idari yargıda ve takdir olunan bedel ile maddi hatalara karşı da adli yargıda dava açılabilirliğinin, 37. maddesinde ise, bu Kanundan doğan tüm anlaşmazlıkların adli yargıda çözümlenmesi gerekenlerin taşınmaz malın bulunduğu yer asliye hukuk mahkemelerinde görüleceğinin hükme bağlandığı; olayda, davacı tarafından bedel takdiri veya maddi hatalara karşı değil, kamulaştırılan taşınmazın tamamen veya kısmen iadesi isteğini reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle dava açıldığına göre uyuşmazlığın 37. madde kapsamında bulunmadığı ve dava konusu işlem idari bir işlem niteliği taşıdığından 2577 sayılı Yasanın 2/1-a. maddesi kapsamındaki iptal davasının görüm ve çözümünün Mahkemelerinin görevine girdiği gerekçesiyle, davalı idarenin görev itirazı reddedilerek görevlilik kararı vermiştir.

Davalı idarece süresi içinde verilen 9.6.1997 günlü itiraz dilekçesi üzerine dava dosyası Samsun İdare Mahkemesi Başkanlığının 8.7.1997 günlü, 1997/135 Muh. sayılı yazısı ekinde Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, 2942 sayılı Yasanın 23. maddesi kapsamında bulunan davanın çözüm yerinin aynı Yasanın 37. maddesine göre adli yargı olduğu sonucuna vararak, 2247 sayılı Yasanın 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması yolundaki 30.9.1997 günlü, 9793311 sayılı düşünce yazısıyla birlikte dosyayı Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanı tarafından, 2247 sayılı Yasanın 13. maddesinin üçüncü fıkrasına göre düşüncesinin istenilmesi üzerine Danıştay Başsavcısınınca; uyuşmazlığın 2942 sayılı Kanunun "Mal sahibinin geri alma hakkı"nı düzenleyen 23. maddesi kapsamında bulunduğu, anılan Yasanın 24. maddesinin, 23. maddenin uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların adli yargıda çözümleneceği yolundaki açık hükmü karşısında davanın görüm ve çözümünün adli yargının görevine girdiği yolunda verilen 27.10.1997 günlü, 1997/53-20 sayılı düşünce yazısı dosyaya konulmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE: Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün Selçuk Tüzün'ün Başkanlığında, Üyeler: O.Hulusi Mustafaoğlu, Ülkü Aydın, Nursel Aymakoğlu, Zafer Kantarcıoğlu, Dr.Erol Alpar ve Ertuğrul Tazın'ın katılımlarıyla yapılan 17.11.1997 günlü toplantısında, Raportör Hakim İsa Yeğenoğlu'nun davanın çözümünde adli yargı yeri görevli olduğundan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının başvurusunun kabulü gerektiğinden yolundaki raporu ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının, davanın çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğuna ve bu nedenle olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve Danıştay Başsavcısının, davanın görüm ve çözümünde adli yargı görevli olduğundan başvurusunun kabulü gerektiğine ilişkin düşünce yazıları ve dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Erdoğan Güneş ile Danıştay Savcısı Tülin Özdemir'in yazılı düşünceler doğrultusundaki açıklamaları da dinlendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Dava, kamulaştırılan taşınmazın tamamen veya kısmen iade edilmesi için yapılan başvurusunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyi açılmıştır.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun DÖRDÜNCÜ KISIM-İKİNCİ BÖLÜM'ünde yer alan 21. maddede, kamulaştırmadan idarenin tek taraflı vazgeçmesi; 22. maddede, tarafların anlaşmasıyla vazgeçme ve devir hususları düzenlenmiş ve "Mal sahibinin geri alma hakkı" başlıklı 23. maddenin birinci fıkrasında "Kamulaştırma bedelinin kesinleşmesi tarihinden itibaren beş yıl içinde, kamulaştırmayı yapan idarece veya 22 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca devir veya tahsis yapılan idarece kamulaştırma ve devir amacına uygun hiç bir işlem veya tesisat yapılmaz veya kamu yararına yönelik bir ihtiyaca tahsis edilmeyerek taşınmaz mal olduğu gibi bırakılırsa, mal sahibi veya mirasçuları kamulaştırma bedeli

lini aldıkları günden itibaren işleyecek kanuni faiziyle birlikte ödeyerek, taşınmaz malını geri alabilir." hükmüne yer verilmiş; takibeden BEŞİNCİ KISIM-BİRİNCİ BÖLÜM'de yer alan 24. maddenin birinci fıkrasında, kamulaştırma bedelinden düşülebilecek hasar konusu düzenlenmiş ve aynı maddenin ikinci fıkrasında, 24. madde ile, 21, 22. ve 23. maddelerin uygulanmasından doğacak anlaşmazlıkların adli yargıda çözümleneceği hükme bağlanmıştır.

Öte yandan, anılan Yasanın "Yetkili ve görevli mahkeme ve yargılama usulü" başlıklı 37. maddesinde, bu Yasadan doğan tüm anlaşmazlıkların adli yargıda çözümlenmesi gerekenlerin, taşınmaz malın bulunduğu yer asliye hukuk mahkemelerinde basit yargılama usulü ile görüleceğine işaret edilmiştir.

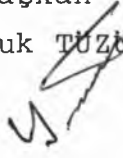
Dava konusu işlem, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2/1-a. maddesinde tanımlanan iptal davalarına konu olabilecek idari işlem niteliğini taşımakta ise de; yasakoyucu tarafından, anılan Yasanın 24. maddesi ile, 23. madde kapsamına giren uyuşmazlıkların adli yargı yerince çözümleneceği yolunda özel hüküm getirilmiş bulunmaktadır.

Olayda, davacı, kamulaştırılan taşınmazının, üzerine 8 yıldan bu yana amaçlanan hizmet binasının yapılmadığını ve alanının idarenin ihtiyacının çok üzerinde olduğunu ileri sürerek kendisine tamamen veya kısmen iade edilmesi istemiyle başvuruda bulunduğuna göre anılan Yasa maddelerinin açık hükmü karşısında, 23. madde kapsamındaki "geri alma davası"nın görüm ve çözümünde 24. maddeye göre adli yargı yerinin görevli olduğu ve 37. maddeye göre de davanın, basit yargılama usulü ile taşınmaz malın bulunduğu yer asliye hukuk mahkemesinde görüleceği kuşkusuzdur.

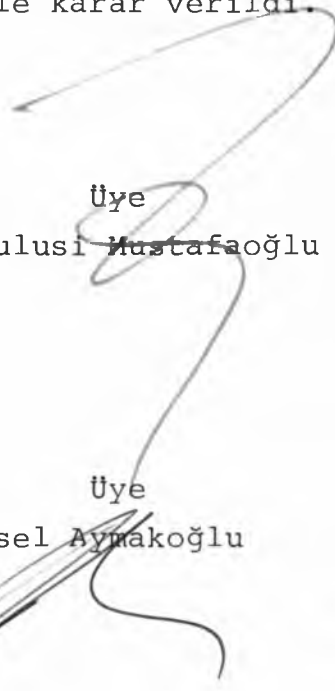
Açıklanan nedenlerle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının başvurusunun kabulü ve Samsun İdare Mahkemesinin görevlilik kararının kaldırılması gerekmektedir.

SONUÇ : Anlaşmazlığın niteliğine göre, davanın çözümü adli yargının görev alanına girdiğinden Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının başvurusunun kabulü ile, Samsun İdare Mahkemesinin 26.3.1997 günlü, E.1996/348 sayılı görevlilik kararının kaldırılmasına, 17.11.1997 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Selçuk TUZUN

Üye
O.Hulusi Mustafaoğlu

Üye
Ülkü Aydın

14.12.1997-23200
Bu kararın Resmî gazete'de
yayımı ÜYE

Başkan

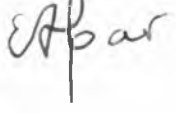

Üye
Nursel Aynakoğlu

Üye
Zafer Kantarcıoğlu

Üye
Dr. Erol Alpar

Üye
Ertuğrul Taka

GA